

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

KFST – uafhængig konkurrencemyndighed

VELFUNDERENDE MARKEDER

NR 44 | DECEMBER 2020

KRYDSEJERSKAB I DANMARK

Krydsejerskab kan hæmme den effektive konkurrence. Det kan fx medføre højere priser og dårligere produktudbud.

I denne artikel beskrives for første gang omfanget af krydsejerskab i Danmark for ca. 651.000 virksomheder. I mange danske brancher har krydsejerskab stort set ingen betydning, men der er nogle brancher, hvor graden af krydsejerskab kombineret med graden af koncentration har et omfang, som kan påvirke konkurrencen på markedet negativt.

Når en virksomhed direkte eller indirekte ejes af en konkurrerende virksomhed, kan det mindske disse virksomheders incitament til at konkurrere om kunder gennem eksempelvis lavere priser.

Figuren er et udsnit af en visualisering af det største ejerskabsnetværk i Danmark, som forbinder over 240.000 personer og virksomheder. De små grå knuder viser personer, mens knuder der går pile til viser virksomheder fra forskellige sektorer. Pilen mellem to knuder viser retningen af ejerskabet, mens dens tykkelse indikerer ejerskabsandelen.

Forbrugervelfærden kan således i sidste ende reduceres i markeder med horisontalt krydsejerskab. De i artiklen præsenterede redskaber til måling af krydsejerskab giver bedre mulighed for at vurdere konkurrencen og træffe afgørelser til gavn for forbrugerne.

Læs artiklen ↓

1. Indledning

Denne artikel kortlægger og analyserer det såkaldte kryds-ejerskab blandt danske virksomheder. Artiklen sætter desuden fokus på de konkurrencemæssige udfordringer ved krydsejerskab og redegør for nye metoder til måling af krydsejerskab.

Krydsejerskab er horisontalt, når to konkurrerende virksomheder har ejerskabsrelationer til hinanden. Derimod er krydsejerskab vertikalt, hvis der er en ejerskabsrelation mellem virksomheder, som har et kunde-/leverandørforhold.

Hvis graden af krydsejerskab – særligt horisontalt krydsejerskab – er høj, kan det svække konkurrencen til skade for forbrugerne. Nyere empiriske studier fra USA har vist, at horisontalt krydsejerskab har ført til signifikant højere forbrugerpriser på det amerikanske bank- og luftfartsmarked¹, samt et mindre produktudbud på det amerikanske marked for generisk medicin².

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har etableret en krydsejerskabsdatabase, som omfatter ejerskabsoplysninger fra omkring 651.000 virksomheder³, jf. boks 1. Databasen indeholder ejerskabsrelationer for alle de virksomheder, som sidst i 2018 direkte ejede mindst fem pct. af andre virksomheder. Databasen gør det bl.a. muligt at identificere andelen af danske virksomheder med horisontalt krydsejerskab, omfanget af krydsejerskab i disse virksomheder, samt i hvilke brancher krydsejerskab spiller en særlig rolle.

Tabel 1. Sammenkobling af data

	Antal virksomheder	Antal brancher
Antal virksomheder i DST's FIRM database for 2017	811.969	741
Antal virksomheder i CVR ultimo 2018 med ejerskabsforhold	650.952	727
Match mellem FIRM 2017 og CVR' ultimo 2018¹	580.128	721
Manglende information om omsætning for hele branchen	108.440	32
DST's dominanskriterie ikke opfyldt ²	3.502	109
DST's minimumskriterie ikke opfyldt ³	27	18
Database brugt til beregning af krydsejerskab	468.159	562

Note 1: De 70.000 virksomheder, der ikke har et CVR-nr. match er fx nystartede virksomheder, virksomheder der lukker ned eller virksomheder der af andre grunde skifter CVR-nr. i løbet af 2018.

Note 2: Dominanskriteriet: Data for brancher, hvor de to største virksomheder udgør over 85 pct. af den samlede omsætning, kan ikke trækkes ud af DST's forskerdatabase.

Note 3: Minimumskriteriet: Data for brancher med færre end fem virksomheder kan ikke trækkes ud af DST's forskerdatabase.:

Boks 1. Beskrivelse af data til krydsejerskab

Krydsejerskabsdatabasen er dannet ud fra data fra CVR-registret ultimo 2018. Der blev trukket ejerskabsoplysninger for 650.952 virksomheder. Nogle af disse virksomheder har mere end en ejer og har derved flere ejerskabsrelationer. Der er i alt 1.609.986 ejerskabsrelationer i databasen.

Det er ikke alle ejerskabsforhold, som er registreret i CVR-registret. Således er en virksomhed kun forpligtet til at registrere de virksomheder eller personer, som har en ejerandel på over 5 pct. Indeholder registret ikke egentlige legale ejere, bliver virksomhedens bestyrelse, stiftere mm. betragtet som ejere. I disse tilfælde tildeles alle bestyrelsesmedlemmer eller stiftere lige store

ejerandele og stemmeandele.⁴ Ejerandelene er opjusteret, så ejerandelene af hver virksomhed summer til 100 pct.⁵

Data fra CVR-registret er koblet sammen med virksomhedsøkonomiske data fra forskerdatabase fra Danmarks Statistik (DST) fra 2017. Da de to datasæt ikke er fra samme år betyder det, at det ikke er alle virksomheder, der kan sammenkobles. Den sammenkoblede database består af 477.712 personer, der enten har direkte eller indirekte ejerskabsrelationer til de 468.159 virksomheder, som er omfattet af DST's kriterier for udtræk af data, og som samtidig er tilknyttet en branche, hvor der er oplysninger om omsætning, jf. tabel 1. Virksomhederne i denne database er tilknyttet 562 brancher.

1 Azar et al. (2018). Anti-competitive effects of common ownership, *Journal of Finance*, 73(4); Samt Azar et al. (2016). Ultimate Ownership and Bank Competition

2 Newham M., et al. (2018). Common Ownership and market entry: Evidence from the pharmaceutical industry. German Institute of Economic Research, Discussion paper 1738.

3 Alle danske virksomheder med et CVR-nummer, der har mindst én ejerskabsrelation, er inddraget i denne database, herunder bl.a. aktieselskaber, anpartsselskaber, enkeltmandsvirksomheder, fonde, interessentselskaber, iværksætterselskaber personligt ejede mindre virksomheder. Databasen indeholder både offentlige og private virksomheder.

4 For erhvervsdrivende fonde tildeles ejerskabet fx ligeligt blandt bestyrelsen, da disse personer har indflydelse på fondens strategiske beslutninger.

5 For yderligere detaljer om databasens opbygning henvises til det særskilte notat fra Incentive "Dokumentation af databehandlingen af ejerskabsdata fra CVR"

Horisontale relationer

Analysen viser, at omkring 60.000 af virksomhederne – svarende til 13 procent – helt eller delvist er ejet af personer eller virksomheder, som er i samme branche. De pågældende virksomheder vil derfor sandsynligvis stå i et konkurrenceforhold til hinanden.

Ca. 42 pct. af den samlede omsætning kommer fra virksomheder, der ejes af aktører, der også har ejerandele i andre virksomheder inden for samme branche. Det er primært i de store danske virksomheder, hvor horisontalt krydsejerskab spiller en rolle. Samtidig er det i højere grad de brancher, der har en relativt stor omsætning, at virksomheder helt eller delvist ejer dele af andre virksomheder inden for branchen.

Der er forskel på, hvor stærke ejerskabsrelationerne er. Nogle virksomheder har en fælles ejer, der fuldt ud ejer virksomhederne, mens der for andre virksomheder er tale om mindre ejerandele. For de ca. 60.000 virksomheder, der enten direkte eller indirekte har ejerskabsrelationer til andre virksomheder i samme branche, er den gennemsnitlige vægtede⁶ ejerskabsandel på 25 pct. for de ejere, der forbinde virksomhederne.

En mere nuanceret metode til at beregne omfanget af krydsejerskab i en branche er det såkaldte *MHHIΔ*, som ikke blot inkluderer størrelsen af de virksomheder, som direkte eller indirekte har ejerskabsrelationer til andre konkurrerende virksomheder, men også størrelsen af disse ejerskabsrelationer. Analysen viser, at seks procent af brancherne i Danmark både har høj *MHHIΔ* og en høj koncentration (målt ved et højt *MHHI*⁷). Det betyder, at horisontalt krydsejerskab særligt i disse brancher kan påvirke konkurrencen. Det er især inden for Handel, Industri og Forsyningsvirksomhed, hvor der er brancher med høj *MHHI*.

Klassiske konkurrenceindikatorer som *HHI*⁸ eller *CR4*⁹ måler, hvorvidt markedet er koncentreret på få virksomheder, men medtager almindeligvis ikke virkningen af horisontalt krydsejerskab, hvis der er tale om ejerandele på under 100 pct. Forbrugervelfærden kan således i sidste ende være formindsket som følge af horisontalt krydsejerskab, uden at det bliver identificeret i mere simple målinger af konkurrenceintensiteten.

Vertikale relationer

Vertikalt krydsejerskab, hvor der er ejerskabsrelationer mellem virksomheder, der har et kunde-/leverandørforhold, kan ikke måles direkte. En alternativ, indirekte målemetode er den såkaldte tæthedsparameter, som måler antallet af ejerskabsrelationer mellem virksomheder i to brancher i forhold til det maksimalt mulige antal ejerskabsrelationer.

Tæthedsparameteren viser, at de ejerskabsrelationer, som går på tværs af brancher, ofte er koncentreret omkring brancher, som minder om hinanden. Det taler for, at krydsejerskabet på tværs af brancher ikke er tilfældigt fordelt, men i stedet kan være strategisk begrundet, fx at virksomhederne i brancherne indgår i samme værdikæde.

2. Begrebet krydsejerskab

Krydsejerskab defineres i denne artikel som enten *horisontalt krydsejerskab*, hvor konkurrerende virksomheder helt eller delvist ejer hinanden eller har en fælles ejer, eller som *vertikalt krydsejerskab*, hvor virksomheder med et kunde-/leverandørforhold ejer hinanden eller har en fælles ejer.

En relevant afgrænsning for at vurdere omfanget af krydsejerskab er, hvorvidt en virksomhed med aktiemajoritet i en anden virksomhed som udgangspunkt kan siges at være i samme koncern¹⁰ som den ejede virksomhed, eller om de skal betragtes som to separate virksomheder, der konkurrerer med hinanden, men har et ejersammenfald, *jf. boks 2*. I denne artikel anses virksomhederne i udgangspunktet som individuelle, også når en fælles ejer har mere end 50 pct. ejerskab.

Boks 2. Håndtering af koncerner

I denne analyse opfattes alle virksomheder i udgangspunktet som individuelle, konkurrerende virksomheder. Alt ejerskab mellem virksomheder vil dermed være krydsejerskab.

Efter denne tilgang vil krydsejerskab også omfatte de tilfælde, hvor to virksomheder er så tæt knyttet gennem ejerskab, at de i realiteten agerer som en samlet virksomhed.

En alternativ afgrænsning er at anse alle de virksomheder, der ejer mindst 50 pct. af andre virksomheder i samme branche, som én samlet virksomhed. En sådan koncernafgrænsning vil betyde, at det udelukkende er minoritetsaktiepøster i andre konkurrerende virksomheder, der anses som krydsejerskab.

Analysen anvender den førstnævnte tilgang.

⁶ Den gennemsnitlige ejerskabsandel for hver branche er vægtet med omsætningen fra hver branche.

⁷ Det modificerede koncentrationsindeks, *MHHI*, er summen af *HHI* og *MHHIΔ*, hvor *HHI* er klassisk indikator for markedsconcentration, målt som summen af virksomhedernes kvadrerede markedsandele. *HHI*, *MHHI* og *MHHIΔ* er nærmere specificeret i afsnittet "måling af horisontal krydsejerskab", herunder i boks 5.

⁸ *HHI* er Herfindahl-Hirschman indekset, beregnet som summen af de kvadrerede markedsandele.

⁹ *CR4* er beregnet som summen af markedsandele for de fire største virksomheder i et marked.

¹⁰ To virksomheder er koncernforbundne, hvis den ene virksomhed har majoritetsaktiepøster i den anden virksomhed, eller hvis en person har majoritetsaktiepøster i begge virksomheder. Definitionen er benyttet af Danmarks Statistik til konstruktion af koncernvariablen *CONC* og er beskrevet i kursgevinstloven, § 4, stk. 2.

Konkurrencemæssige effekter af horisontalt krydsejerskab

Hvis to konkurrerende virksomheder i et eller andet omfang har de samme ejere (dvs. der er tale om et horisontalt krydsejerskab) vil virksomhedernes tilskyndelse til at konkurrere mod hinanden blive svækket.¹¹ Det skyldes, at virksomhederne ved at konkurrere mindre intensivt kan sikre et større samlet overskud til den fælles ejer, jf. boks 3.

Krydsejerskab kan således give virksomhederne et incitament til at konkurrere mindre intensivt og eksempelvis sætte højere priser.

Incitamentet for en person eller virksomhed til at bruge sin ejerskabsindflydelse i konkurrerende virksomheder til fx at øge priserne er større:

- jo større ejerandele, personen eller virksomheden har i de konkurrerende virksomheder
- jo større markedsandele, de konkurrerende virksomheder med fælles ejer har.

Hvorvidt det er muligt¹² for de fælles ejere at forfølge en konkurrencebegrænsende strategi med fx højere priser, reduceret produktudbud, lavere kvalitet eller mindsket innovation afhænger bl.a. af, hvor stor en del af virksomhederne der ejes og dermed omfanget af direkte kontrol¹³. Hvis der ejes over 50 pct., har den fælles ejer bestemmende indflydelse på ledelsens beslutninger. Hvis den fælles ejer har under 50 pct. af ejerandelene, kan der stadig i nogle tilfælde opnås bestemmende indflydelse på beslutningsgrundlaget, bl.a. afhængig af, hvordan de øvrige ejerandele er fordelt.

Ud over den direkte kontrol, som en aktør kan have ved at benytte sin stemmeandel i virksomheden, kan der også være en indirekte påvirkning, hvis ledelsen i virksomheden forsøger at maksimere ejernes samlede afkast og dermed tage hensyn til, at aktøren har andele i andre konkurrerende virksomheder. I dette tilfælde kan selv mindre ejerandele i flere konkurrerende virksomheder have indflydelse på virksomhedernes beslutninger.

¹¹ Denne adfærd vil oftest gøre sig gældende på markeder, der i forvejen ikke har fuldkommen konkurrence.

¹² Muligt refererer her til hvor stor indflydelse en ejer har til at foretage beslutninger på vegne af virksomheden, herunder hæve priserne, mens incitamentet refererer til de økonomiske aspekter i beslutningerne.

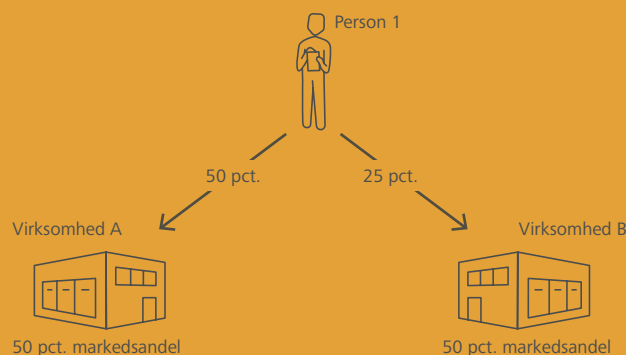
¹³ Helt specifikt afhænger det af, hvor store stemmerettigheder de fælles ejere har. Danske virksomheders ejerandele og stemmerettigheder er i langt de fleste tilfælde ens.

Boks 3. Eksempel på effekter af horisontal krydsejerskab

Et marked består af virksomhed A og B, som hver har 50 pct. af markedet. Deres produkter er nære (men ikke perfekte) substitutter. De sælger deres produkter for 10 kr. per enhed og sælger hver især 100 enheder, hvorved hver virksomhed opnår en indtjening på 1000 kr. Virksomhedernes marginale omkostninger er desuden identiske og konstante, og forenkling ses der bort fra omkostninger i resten af eksemplet. Begge virksomheder vælger at sætte en pris, der maksimerer deres profit, og som udgangspunkt er de helt uafhængige. Hvis en af virksomhederne øger prisen til 11 kr., så antages at 10 af deres kunder skifter til konkurrentens produkt.¹⁴ Virksomheden vil således sælge 90 enheder og dermed kun få en indtjening på 990 kr.¹⁵ Tilsvarende vil et prisfald på én krone for et af produkterne resultere i, at virksomheden kan erhverve sig 10 nye kunder fra konkurrenten og dermed få den samme reducerede indtjening på 990 kr.¹⁶ Virksomhederne har dermed ikke noget incitament til at ændre prisen.

Lad nu virksomhed A og B have eller få en fælles ejer, der har en ejerandel på 50 pct.¹⁶ af virksomhed A og 25 pct. af virksomhed B, jf. figur 1.

Figur 1. Eksempel på ejerskabsrelationer

Hvis det antages, at virksomhedernes prissætning ikke ændres, vil ejeren få hhv. 50 og 25 pct. af indtjeningen fra virksomhed A og B, altså 500 kr. + 250 kr. = 750 kr. I dette tilfælde vil virksomhederne imidlertid ikke maksimere ejerens samlede afkast.

Ejeren af de 2 virksomheder har således incitament til at påvirke virksomhed A (som han/hun har fuld kontrol over) til at øge prisen. Øger virksomhed A fx prisen til 11 kr., så vil virksomheden miste 10 kunder til virksomhed B og indtjeningen vil (stadig) være 990 kr. (90 · 11 kr.) Virksomhed B vil imidlertid få en indtjening på 1100 kr. (110 · 10 kr.) Ejeren får dermed en samlet indtjening på 990 kr. · 0,5 + 1100 kr. · 0,25 = 770 kr. og har dermed tjent 20 kroner ved at pålægge virksomhed A at sætte prisen op med 1 kr. Denne strategiske udnyttelse af krydsejerskabet kan dermed føre til øgede priser for forbrugeren.

¹⁴ Krydspriselasticiteten mellem de to produkter antages at være -1.

¹⁵ Ved et prisfald vil hele markedet også få en tilgang af kunder, som vil tilfalde den virksomhed, der sætter prisen ned. I dette eksempel antages det, at egenpriselasticiteten for markedet er lav, og der ses derfor bort fra denne effekt. Hele efterspørgselselasticiteten antages således at være krydspriselasticitet.

¹⁶ Lad os antage, at han ejer 50,1 pct. af virksomheden og dermed har aktiemajoriteten. I eksemplet bruges dog 50 pct. for at forenkle beregningerne.

Derudover kan aktører, der ejer flere konkurrerende virksomheder, også få adgang til information om konkurrencefølsomme forretningsforhold, som ikke er offentligt tilgængelige. Det kan fx være tilfældet, hvis ejerskabet resulterer i en bestyrelsespost i en eller flere af de konkurrerende virksomheder. Herigennem kan ejeren fx få information om virksomhedernes strategi, styrker og svagheder, og herigennem påvirke virksomhederne til fx ikke at konkurrere på de samme parametre. Den form for informationsudveksling kan således være konkurrencebegrænsende.

En aktør, der delvist ejer flere virksomheder kan påvirke adfærden i disse virksomheder på mange måder. Bl.a. kan ejerne holde møder med virksomhedernes ledelse, afholde konferencer, hvor virksomheder med krydsejerskabsrelationer kan mødes, facilitere møder mellem virksomheder med krydsejerskabsrelationer og udtale sig i offentligheden, *jf. boks 4*.

Boks 4. Indflydelse fra fælles ejere

I Shekita, N. (2020)¹⁷ beskrives en række eksempler på, hvordan aktører, der helt eller delvist ejer flere virksomheder, kan påvirke virksomhederne til at agere på en måde, som kan begrænse konkurrencen.

De konkrete eksempler peger på seks overordnede måder, hvorpå en fælles ejer af flere virksomheder kan bruge sin indflydelse:

- a) ved at give sin mening til kende, enten direkte ved at afholde møder med ledelsen af virksomhederne eller ved offentlige udtalelser,
- b) ved at facilitere arrangementer og møder mellem virksomheder med krydsejerskabsrelationer,
- c) ved at facilitere en fusion,
- d) ved at fremme beslutninger, der skal gøre ledelseskompensation mindre afhængig af virksomhedsperformance,
- e) ved at give sin mening til kende gennem fx private møder med ledelsen,
- f) ved at benytte sin stemmemagt til at modsætte sig innovative forslag, foreslå nye bestyrelsesmedlemmer og forme virksomhedens ledelse og strategi.

Konkurrencemæssige effekter af vertikalt krydsejerskab

Vertikalt krydsejerskab dækker over virksomheder, som enten direkte eller indirekte har ejerskabsrelationer til hinanden, og som samtidig har et kunde-/leverandørforhold, dvs. at de indgår på forskellige niveauer i en værdikæde¹⁸. Verti-

kalt krydsejerskab antages normalt ikke at svække konkurrencen i samme omfang, som horisontalt krydsejerskab.

Virksomheder med et kunde-/leverandørforhold vil i nogle tilfælde have incitament til at købe ejerandele af hinanden med henblik på at høste effektivitetsgevinster i produktionen og/eller for at reducere usikkerhed omkring produktion og leverancer. Det gør sig særligt gældende på markeder med høje transaktionsomkostninger, eller på markeder, hvor der er stor prisusikkerhed. I sådanne tilfælde kan vertikalt krydsejerskab resultere i en samfundsmæssig gevinst ved at reducere virksomhedernes produktionsomkostninger, som slutbrugerne kan få gavn af i form af lavere priser på slutproduktet¹⁹.

I nogle situationer, hvor begge virksomheder har stor markedsmagt på deres respektive markeder, kan fælles ejerskab føre til en reduktion af det samlede overskud. Det skyldes, at leverandørvirksomheden nu har mindre incitament at sætte en høj pris. Dette er udtryk for, at graden af såkaldt "dobbeltmarginalisering" mindskes, hvilket isoleret set er til gavn for slutforbrugerne.

Under andre omstændigheder kan vertikalt krydsejerskab imidlertid medføre konkurrencebegrænsninger fx i form af inputafskærmning over for konkurrerende virksomheder. Det vil sige, at en producent sætter en meget høj pris eller måske helt nægter at sælge ydelser til de virksomhedskunder, der er konkurrenter til den virksomhed, der har ejerskabsrelationer til producenten. Det kan svække konkurrencen på markedet og føre til stigende forbrugerpriser.

Denne type konkurrenceproblemer kan typisk opstå, hvis én eller flere vertikalt integrerede virksomheder opererer på markeder, hvor der i forvejen er begrænset konkurrence²⁰. Under disse forhold kan vertikalt krydsejerskab give en virksomhed mulighed for at udvide sin profit på enten leverandør- eller slutkundemarkedet.

Den samlede velfærdseffekt af *vertikalt* krydsejerskab vil dermed afhænge af hvilke af disse effekter, der dominerer i en givet situation og dermed af de konkrete markedsstrukturer.

Omfanget af krydsejerskab i Danmark

Omkring 2/3 af de danske virksomheder²¹ har en simpel ejerskabsstruktur, som er kendetegnet ved, at virksomheden er ejet af en eller flere personer, som udelukkende ejer denne virksomhed, *jf. Figur 2*.

¹⁷ Shekita, N. (2020). Interventions by Common Owners. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3658726. Artiklen er ikke fagfællebedømt.

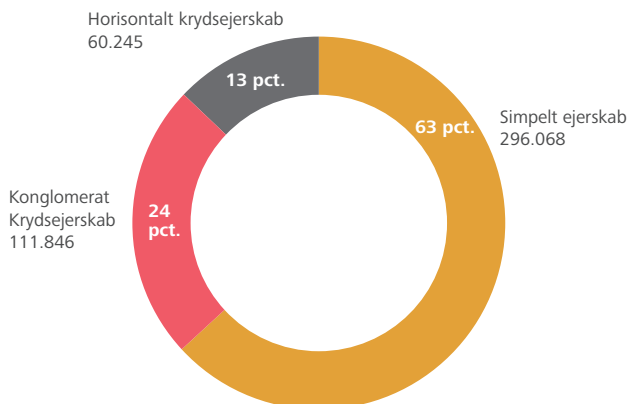
¹⁸ Vertikalt krydsejerskab indbefatter også personer, som har ejerandele i flere virksomheder i samme værdikæde.

¹⁹ Perry M.K. (1989). Vertical Integration: Determinants and Effects', in: 'Handbook of Industrial Organization, Eds. R. Schmalensee og R.D. Willing, Elsevier Science Publisher B.V.

²⁰ Hay G. (1973). An Economic Analysis of Vertical Integration, Industrial Organization Review 1, pp. 188-198

²¹ De virksomheder, der både har ejerskabsrelationer og økonomisk aktivitet, er omfattet af denne analyse.

Figur 2. Ejerskabsstrukturer i danske virksomheder

For de resterende virksomheder er ejerskabsstrukturen mere kompliceret, idet virksomhedens ejere også har ejerandele i andre virksomheder. Det kan eksempelvis være udtryk for, at en virksomhed helt eller delvist er ejet af en kapitalfond, som også har ejerandele i andre virksomheder.

Cirka 24 pct. af virksomhederne har ejere, der har andele i andre virksomheder, der ikke er i samme branche (konglomerat krydsejerskab). Disse virksomheder kan i visse tilfælde have et kunde- /leverandørforhold.

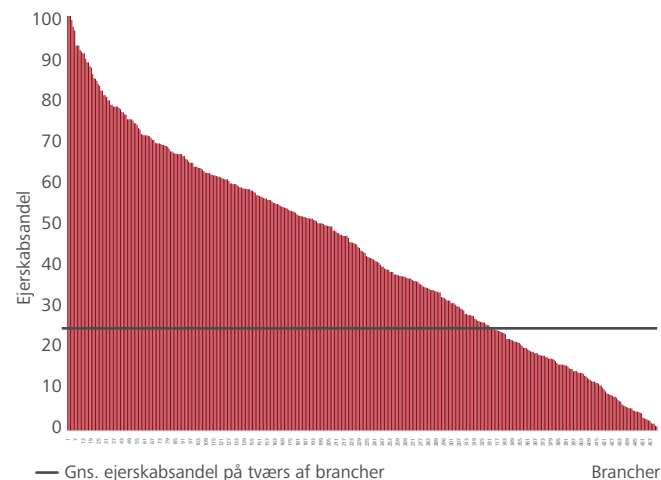
For ca. 60.000 virksomheder (13 pct.) gælder, at ejerne har andele i andre virksomheder i samme branche, *jf. figur 2*. Dette ejerskab har i mange tilfælde horisontal karakter, og kan potentielt hæmme den effektive konkurrence.

For de virksomheder, der har direkte eller indirekte ejerskabsrelationer til andre virksomheder i samme branche, er den gennemsnitlige vægtede ejerskabsandel i ejerskabskæden²² på 25 pct., *jf. figur 3*.²³ For ca. 42 pct. af brancherne er den gennemsnitlige ejerskabsandel i ejerskabskæderne mellem virksomheder i samme branche på over 50 pct.

²² Ejerskabskæden henviser til alle de virksomheder, der forbinder to virksomheder i samme branche.

²³ Den gennemsnitlige ejerskabsandel per branche er udelukkende udregnet på baggrund af de virksomheder, der har horisontalt krydsejerskab. Den gennemsnitlige ejerskabsandel for hver branche er vægtes med omsætningen fra hver branche.

Figur 3. Ejerskabsandele for virksomheder med horisontalt krydsejerskab

Anm. 1 Den gennemsnitlige ejerskabsandel per branche er udelukkende beregnet for de virksomheder, der indgår i ejerskabskæden mellem virksomheder med horisontalt krydsejerskab

Anm. 2 Ejerskabsforbindelsen mellem virksomheder i samme branche går ofte gennem en person eller virksomhed, der ejer dele af begge virksomheder. Her er ejerskabsandelen fra ejerne (der forbinder virksomheder i samme branche) og til hver af virksomhederne beregnet ved at multiplicere ejerandelene fra de enkelte led i ejerskabskæden fra ejer til virksomhed. Der er derefter taget et gennemsnit af alle de beregnede ejerskabsandele inden for hver branche

Typer af ejerskabsrelationer mellem virksomheder

Ejerskabsrelationerne mellem virksomheder kan antage forskellige former, som hver især skaber varierende mulighed for – og incitament til – konkurrencebegrænsende adfærd.

Den mest simple ejerskabsrelation mellem virksomheder er *direkte ejerskab*, hvor en virksomhed direkte ejer andele i en anden virksomhed, *jf. tabel 2 punkt a*. Et særtilfælde af dette er den situation, hvor virksomheder gensidigt ejer andele direkte i hinanden (*gensidigt ejerskab*), *jf. tabel 2 punkt b*.

En tredje form for ejerskabsrelation er det tilfælde, hvor to virksomheder er indirekte forbundet, fordi begge helt eller delvist ejes af én tredje virksomhed eller person, *jf. tabel 2 punkt c.*, mens den fjerde form er den situation, hvor en virksomhed indirekte har en relation til en anden virksomhed gennem to eller flere andre virksomheder (eller gennem en person og en eller flere virksomheder), *jf. tabel 2 punkt d*. Sidstnævnte ejerskabstype kan være kompliceret og inkludere mange virksomhedsled.

Alle disse ejerskabsrelationer mellem virksomheder kan potentielt være konkurrencebegrænsende, hvis der er tale om krydsejerskab mellem konkurrerende virksomheder, eller hvis der er tale om virksomheder, der indgår i et kunde-/leverandørforhold.

Ved direkte ejerskab mellem to virksomheder kan der skelnes mellem de virksomheder, der har aktiemajoritet i en anden virksomhed og de virksomheder, der har minoritetsaktieposter. I tilfælde af at en virksomhed har aktiemajoriteten i en anden virksomhed i samme branche, vil begge virksomheder have incitament til at undgå at konkurrere indbyrdes og i stedet optimere den samlede profit for virksomhederne under et.

Omvendt vil en virksomhed, der har en minoritetsaktiepost i en anden virksomhed, normalt ikke have kontrollerende indflydelse. Men virksomheden vil stadig til en vis grad kunne påvirke de strategiske beslutninger i den anden virksomhed. Det kan begrænse konkurrencen. Hvis virksomheden forsøger at maksimere sine ejeres indtjening, kan ejerskabet som nævnt også føre til højere priser eller lavere produktudbud.

Tabel 2. Ejerskabsrelationer mellem virksomheder med horisontal krydsejerskab

- a) $A \rightarrow B$ c) $A \leftarrow B \rightarrow C$
 b) $A \leftrightarrow B$ d) $A \leftarrow C \leftarrow D \rightarrow B$

Typen af krydsejerskab	Ejerskabsrelationer for virksomheder i samme branche (antal)	Gns. ejerskabsandel (Pct.)
(a) Direkte ejerskab mellem to virksomheder	15.960	62
(b) Gensidigt ejerskab mellem to virksomheder	7	19
(c) Indirekte ejerskab via én fælles ejer	47.009	67
(I) Ejer er en virksomhed ¹	5.199	71
(II) Ejer er en person ²	41.810	54
(d) Indirekte ejerskab via to til fire ejere ³	172.254	n.a.

Note 1: Både ejeren og begge ejede virksomheder er i samme branche

Note 2: Ejeren er en person, og begge virksomheder er i samme branche

Note 3: Fire brancher er for store til at kunne beregne ejerskabsrelationer. Tallene for disse brancher er derfor estimeret ved lineær approksimation af det beregnede antal ejerskabsrelationer for de resterende brancher. Både ejerne og begge ejede virksomheder er i samme branche. Ejerskabsrelationer med mere end fire ejere er ikke beregnet.

Anm. 1 Standardafvigelsen for den gns. ejerskabsandel er i intervallet 34-38 pct.

Anm. 2 Ejerskabsrelationerne er beregnet ud fra CVR-databasen på 651.000 virksomheder.

Der findes ca. 17.000 direkte ejerskabsrelationer, hvor både den ejende og den ejede virksomhed er i samme branche, og hvor de pågældende virksomheder dermed kan være direkte konkurrenter. For ca. 11.000 (84 pct.) af de direkte ejerskabsrelationer er ejerskabsandelen over 50 pct., og virksomhederne kan dermed siges at være koncernforbundne, mens de resterende ca. 6.000 ejerskabsrelationer er mellem virksomheder, hvor den ejende virksomhed har minoritetsaktieposter i en anden virksomhed i samme branche. Den gennemsnitlige ejerskabsgrad blandt virksomheder med minoritetsaktieposter er 11 pct.

Gensidigt ejerskab findes kun i et meget begrænset omfang. Der er således kun fundet 42 tilfælde, og kun i 7 af disse er virksomhederne i samme branche.

Ved en ejerskabsrelation mellem to konkurrerende virksomheder via en fælles ejer kan ejeren enten være en person eller virksomhed. Denne ejerskabsrelation er den mest udbredte. Der er fundet ca. 47.000 relationer af denne type mellem virksomheder i samme branche, hvoraf ca. 42.000 har en person som fælles ejer, mens de resterende ca. 5.000 har en virksomhed som fælles ejer. Den gennemsnitlige ejerskabsandel for ejerskabsrelationerne i samme branche er 67 pct.

Herudover findes der ca. 172.000 relationer, hvor ejerskabsrelationen går via 2-4 ejere.

Der er stor forskel på, hvor store implikationer de forskellige ejerskabsrelationer mellem konkurrerende selskaber har på konkurrencen. Således vil to konkurrerende virksomheder, der gensidigt ejer dele af hinanden, i udgangspunktet være mere konkurrencebegrænsende end en række mindre virksomheder i samme branche, der sammen ejer en servicevirksomhed. En sådan konstruktion udgør ikke nødvendigvis et konkurrencemæssigt problem.

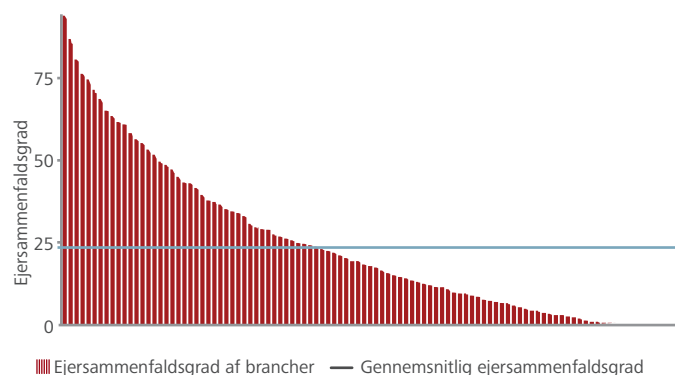
Måling af horisontal krydsejerskab

Horisontalt krydsejerskab kan som nævnt hæmme den effektive konkurrence. De nærmere konsekvenser afhænger imidlertid af markedsstrukturerne i øvrigt. For eksempel kan et marked med en stor grad af horisontalt krydsejerskab i Danmark agere på et internationalt marked med verdensmarkedspriser. I den situation vil en stor grad af krydsejerskab ikke påvirke pris og priskonkurrence negativt.

Der findes forskellige tilgange til at måle, hvor meget horisontalt krydsejerskab fylder i en branche. En metode er *ejersammenfaldsgraden*, der beregnes som omsætningen fra virksomheder, der har ejerskabsrelationer til andre virksomheder i branchen, som andel af den samlede omsætning i branchen, *jf. boks 5*.

Der er stor forskel på, hvor stor ejersammenfaldsgraden er for de enkelte brancher, *jf. figur 4*. Således har virksomheder i nogle brancher ingen ejersammenfald med andre virksomheder inden for samme branche, mens andre brancher har en ejersammenfaldsgrad på op til 93 pct. Fx har engroshandel med øl, mineralvand, frugt og grøntsagssaft en meget høj ejersammenfaldsgrad. Den gennemsnitlige ejersammenfaldsgrad på tværs af brancher er på 24 pct.²⁴

Figur 4 Ejersammenfaldsgrad i samtlige brancher

Det er i høj grad i de relativt store brancher, at virksomheder helt eller delvist ejer dele af andre virksomheder i samme branche. Således stammer hele 42 pct. af den samlede omsætning i analysen fra virksomheder, som har ejerskabsrelationer til andre virksomheder i samme branche.

Ejersammenfaldsgraden tager højde for, om virksomheder har ejerandele i hinanden, men derimod ikke hvor store ejerandele de konkurrerende virksomheder har i hinanden. Generelt er der en tendens til, at i de brancher, hvor ejersammenfaldsgraden er høj, er den gennemsnitlige ejerandel per ejer lav.

En anden – og mere nuanceret – metode til at måle graden af horisontalt krydsejerskab i en branche – kaldes for et *MHHIA*, jf. boks 5. I modsætning til ejerskabsgraden, tager *MHHIA* både højde for, hvor store ejerandele virksomheds-ejere har i virksomheder inden for samme branche, samt hvor stor en andel disse virksomheders omsætning udgør af den samlede omsætning i branchen.

Generelt gælder, at jo mere koncentreret et marked er i forvejen, jo større er risikoen for, at horisontalt krydsejerskab kan føre til konkurrenceskadelige virkninger. Et ofte brugt mål for markedsconcentrationen er Herfindahl-Hirschman indekset (HHI). Lægges *MHHIA* indekset til HHI indekset, fås et modificeret indeks for markedsconcentrationen, *MHHI*, der tager højde for krydsejerskab, jf. boks 5.

Boks 5. Beskrivelse af indikatorer for krydsejerskab

Der er benyttet to indikatorer til at måle krydsejerskab. Den første indikator, ejersammenfaldsgraden, angiver hvor stor en del af branchens omsætning som stammer fra virksomheder, som er forbundet med andre virksomheder fra samme branche:

$$\text{Ejersammenfaldsgrad} = \frac{\sum_u r_u}{\sum_j r_j}$$

hvor $\sum_u r_u$ er summen af omsætningen fra de virksomheder i en branche, der har fælles ejer med andre konkurrerende virksomheder, og $\sum_j r_j$ er summen af omsætningen for samtlige virksomheder i branchen.

Den anden indikator, *MHHIA*²⁵ tager højde for de andele, som ejeren har af konkurrerende virksomheder, koncentrationen af branchen (markedsconcentration) samt de ejede virksomheders andel af branchen.

$$\text{MHHIA} = \left[\frac{\sum_j \sum_{k \neq j} s_j \cdot s_k \cdot \frac{\sum_i Y_{ij} \beta_{ik}}{\sum_i Y_{ij} \beta_{ij}}}{\sum_j \sum_{k \neq j} s_j \cdot s_k} \right]$$

hvor s_j og s_k er markedsandelene for hhv. virksomhed j og k , β_{ij} er ejer i 's stemmerettighedsandel af virksomhed j , Y_{ij} er ejer i 's ejerandel af virksomhed j , og k indekserer virksomhed j 's konkurrenter. Når tælleren i brøken stiger, er det udtryk for, at virksomhed j 's ejere har en stigende ejerskabsandel af virksomhed k , og dermed er der stærkere incitament for virksomhed j til at reducere konkurrencen med virksomhed k . Ejerskabsandelen og stemmerettighedsandelen vil for nogle virksomheder være forskellig, således at en person fx kan have bestemmende indflydelse over virksomheden, men reelt eje mindre end 50 pct. For langt de fleste danske virksomheder er ejerskabsandelen og stemmerettighedsandelen dog den samme, og denne skellen er derfor uden reel betydning for resultaterne.

Der kan nu beregnes et Modificeret HHI indeks, det såkaldte *MHHI*²⁶, der er en indikator for markedsconcentration, når der tages højde for krydsejerskab

$$\text{MHHI} = \text{HHI} + \text{MHHIA}$$

hvor *HHI* er Herfindahl-Hirschman indekset, beregnet som summen af virksomhedernes kvadrerede markedsandele.

25 Salop C.S og O'Brian D.P. (2000). Competitive effects of partial ownership: Financial interest and corporate design

26 MHHI benyttes typisk til at tage hensyn til investorers ejerskabsandele i konkurrerende virksomheder (common ownership). I denne artikel tager MHHI både hensyn til investorers (ejerers) direkte og indirekte ejerskabsandele i konkurrerende (målt som virksomheder i samme branche) virksomheder. Ved investorers indirekte ejerskabsandele går ejerskabsrelationen gennem en eller flere virksomheder. Er en eller flere af disse virksomheder i samme branche, er der tale om cross ownership. Udtrykket i artiklen omfatter således både common ownership og cross ownership. Azar J., Raina S. og Schmalz M. (2019). "Ultimate ownership and bank competition" bruger tilsvarende mål for common ownership og cross ownership med betegnelsen Generalised HHI (GHHI).

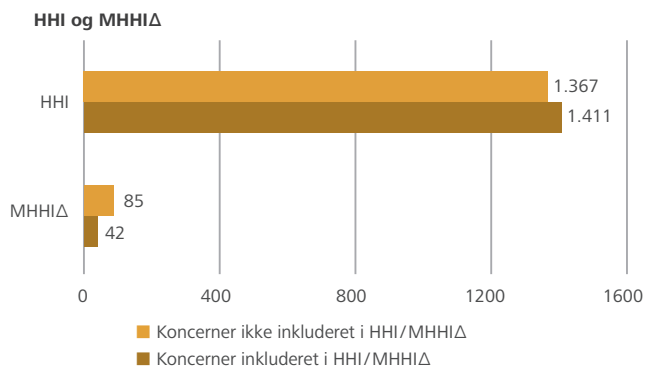

MHHI tager højde for, at der er aktører, der helt eller delvist ejer andele af konkurrerende virksomheder samt disse virksomheders markedsandele. MHHI kan antage en værdi på mellem 0 og 10.000, hvor en værdi på 10.000 svarer til et monopol, mens en værdi tæt på 0 svarer til fuldkommen konkurrence²⁷. Tag for eksempel et marked bestående af fem virksomheder, der hver ejer 20 pct. af markedet. I fravær af krydsejerskab bliver $HHI = MHHI = 20^2 \cdot 5 = 2000$. Antager vi nu, at en aktør både har en ejerskabsandel (gamma) og en stemmerettighedsandel (beta) på 25 pct. af hver virksomhed, så bliver $MHHI\Delta = 800$ og dermed fås et MHHI på 2.800. MHHI tager altså højde for at markedet bliver mere koncentreret i kraft af denne aktørs krydsejerskab i virksomhederne.

Hvis stemmeandelen er lig med ejerskabsandelen, og virksomhedernes markedsandele er ens, er $MHHI\Delta$ størst, når samtlige ejere på markedet har samme ejerskabsandele i samtlige virksomheder på markedet, mens $MHHI\Delta$ vil falde, når ejerne holder forskellige ejerskabsandele af virksomhederne på markedet. Den mest ekstreme situation af ulige ejerskabsandele er, hvor hver ejer kun holder ejerskabsandele i én virksomhed og ikke har ejerskabsandele i de andre virksomheder på markedet, hvorved MHHI er lig HHI.

Den gennemsnitlige HHI på tværs af brancher er 1367, mens den gennemsnitlige grad af krydsejerskab er 85, jf. figur 5. Antages at virksomheder i samme koncern agerer som én samlet virksomhed, så vil HHI stige til 1411, mens den gennemsnitlige grad af krydsejerskab vil falde til 42. I det følgende antages alle virksomheder i udgangspunktet at være individuelle, og virksomheders indflydelse på andre virksomheder, herunder koncerner, kommer udelukkende til udtryk gennem ejerskabets størrelse.

Figur 5. Markedskoncentration og krydsejerskab

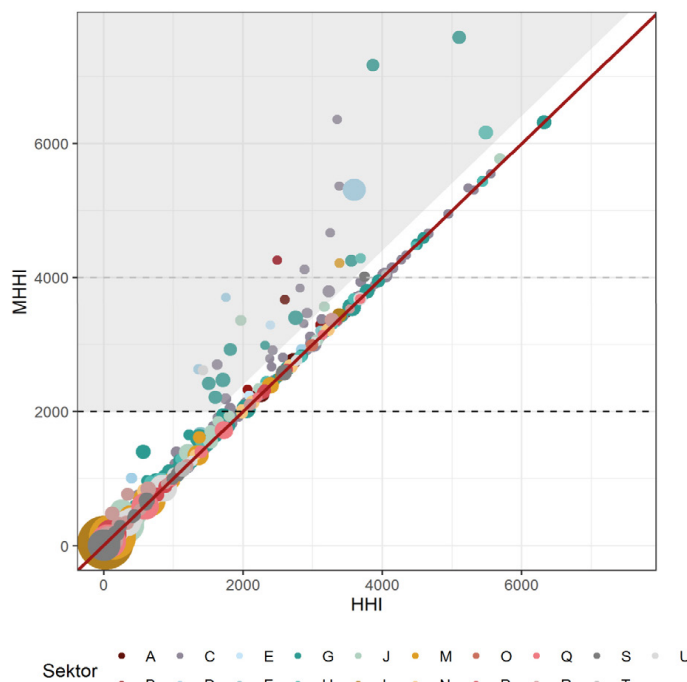

Anm: HHI/MHHI er udregnet som et simpelt branchegennemsnit

²⁷ MHHI kan i nogle tilfælde overstige 10.000, fx i tilfælde hvor der er store forskelle mellem ejerandele og stemmeandele.

Der er stor forskel på, hvor meget krydsejerskab fylder i de forskellige brancher. I nogle brancher er der slet ikke krydsejerskab, mens det i andre brancher har ganske stor udbredelse. Sammenhængen mellem HHI indekset og det modificerede MHHI indeks (som inddrager krydsejerskab) er illustreret i figur 6 for alle de 562 brancher, der er data for. I de brancher, som ligger på 45° linjen er der ikke noget horisontalt krydsejerskab ($MHHI\Delta = 0$ og $HHI = MHHI$), mens brancher der ligger over 45° linjen har horisontalt krydsejerskab.

Figur 6 Omfang af krydsejerskab

Af de 562 brancher der er data for, har 164 brancher et HHI-indeks på over 2000, som er EU-Kommissionens øvre grænse for, hvornår en branche vurderes at være så koncentreret, at en fusion i branchen som udgangspunkt kræver en nærmere undersøgelse. Af disse 164 brancher er der 122, som samtidig har nogen grad af horisontalt krydsejerskab. I mange af disse brancher er der dog tale om et meget begrænset horisontalt krydsejerskab.

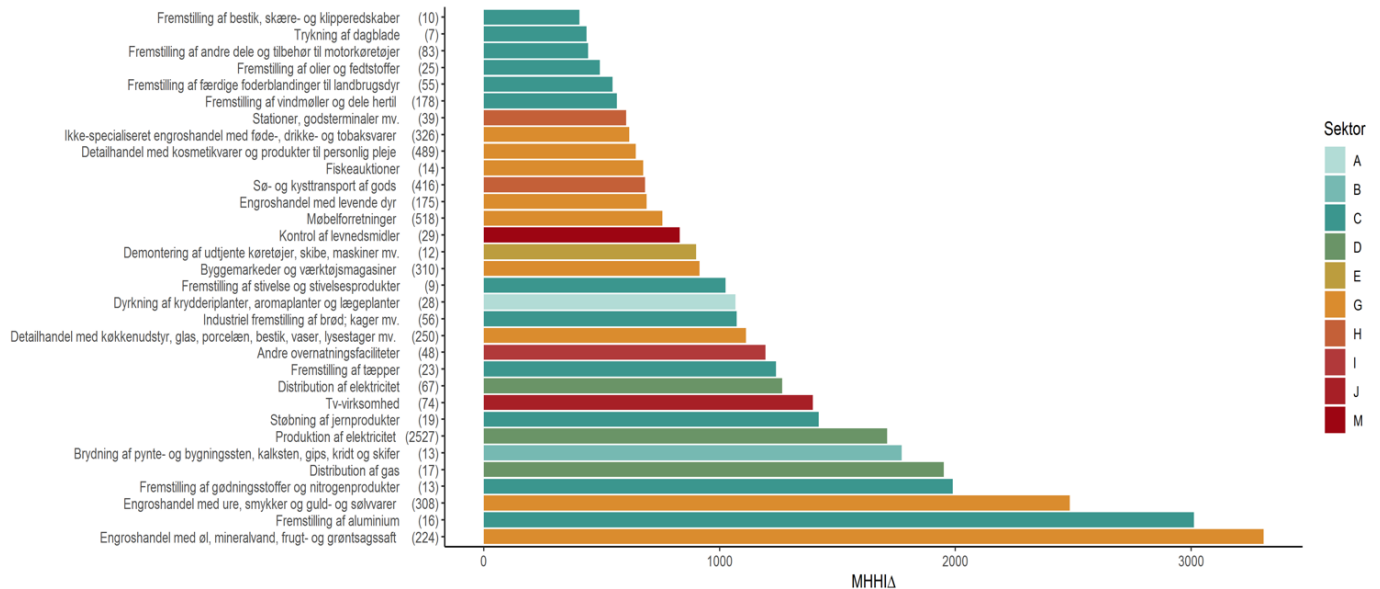
Der er 32 brancher, der både har en høj grad af horisontalt krydsejerskab (defineret som et $MHHI\Delta$ over 400) og samtidig har et MHHI-indeks over 2000. Det er de brancher, som er placeret i det gråtonede område i figur 6.

Generelt er det brancher inden for sektorerne "Handel" og "Industri", der både har et højt $MHHI\Delta$ og et højt HHI-indeks, men der er også brancher inden for fx energiforsyning og transport, der ligger i det gråtonede område i figur 6. Blandt andet er branchen "produktion af energi" en relativt stor branche, der samtidig har en høj grad af krydsejerskab.

De to brancher med de højeste grader af krydsejerskab er 'Engroshandel med øl, mineralvand, frugt- og grøntsagssaft' samt 'Fremstilling af aluminium', *jf. figur 7*.

For at få en indikation af, hvordan vertikalt krydsejerskab kan fordele sig mellem - og inden for - brancher bruges i stedet en såkaldt tæthedsparameter, som måler hvor mange

Figur 7 MHHIΔ for brancher med en høj markedskoncentration og høj grad af krydsejerskab

Note 1 Sektorforkortelser: A=Landbrug, skovbrug og fiskeri, B=Råstofudvinding, C=Industri, D=Energiforsyning, E=Vandforsyning og renovation, G=Handel, H=Transport, Hoteller og restauranter, J=Information og kommunikation, M=Videnservice

Anm. 1 Antallet af virksomheder i hver branche er vist i parentes

En særlig form for horisontalt krydsejerskab er institutionelt krydsejerskab, hvor investeringsforeninger, pensionskasser m.m. investerer i konkurrerende virksomheder som en del af deres portefølje. Ifølge en tidligere analyse er der ikke fundet større konkurrenceudfordringer som følge af pensionselskabernes institutionelle krydsejerskab.²⁸ Risikoen for, at der skulle opstå konkurrencemæssige problemer på dette område kan dog alt andet lige blive større i takt med, at pensionselskabernes formuer vokser.

Måling af vertikalt krydsejerskab

Vertikalt krydsejerskab er som nævnt virksomheder, som enten direkte eller indirekte har ejerskabsrelationer til hinanden og som samtidig har et kunde-/leverandørforhold til hinanden. Dvs. at de befinder sig på forskellige niveauer i en værdikæde.

Der findes imidlertid ikke en detaljeret opgørelse, der viser, hvordan virksomheder er vertikalt forbundne henover brancher og dermed indgår i et kunde-/leverandørforhold. Det er derfor ikke muligt direkte at måle hvor stor en del af krydsejerskabet, der er udtryk for et vertikalt krydsejerskab. Desuden findes der ingen konkurrenceindikatorer såsom MHHI for det vertikale ejerskabsforhold.

ejerskabsrelationer, der er mellem bestemte brancher, set i forhold til det potentielt mulige antal ejerskabsrelationer, *jf. boks 6*. Tæthedsparametrene kan bruges til at identificere de branchekombinationer, hvor virksomhederne har en højere tilbøjelighed til at eje hinanden.

Boks 6. Tæthedsparemeter for vertikale og horisontale ejerskabsrelationer i brancher

Tæthedsparemeteren beregnes som antallet af eksisterende ejerskabsrelationer mellem branche i og branche j i forhold til antallet af potentielt mulige ejerskabsrelationer mellem virksomhederne i branche i og j :

$$TP_{ij} = \frac{n_{ij}}{m_i \cdot m_j}$$

Hvor n_{ij} er antal ejerskabsrelationer mellem virksomheder fra branche i og virksomheder fra branche j , og hvor m_i og m_j er antallet af virksomheder i henholdsvis branche i og j .

For ejerskabsrelationer mellem virksomheder i samme branche kan udtrykket modificeres til:

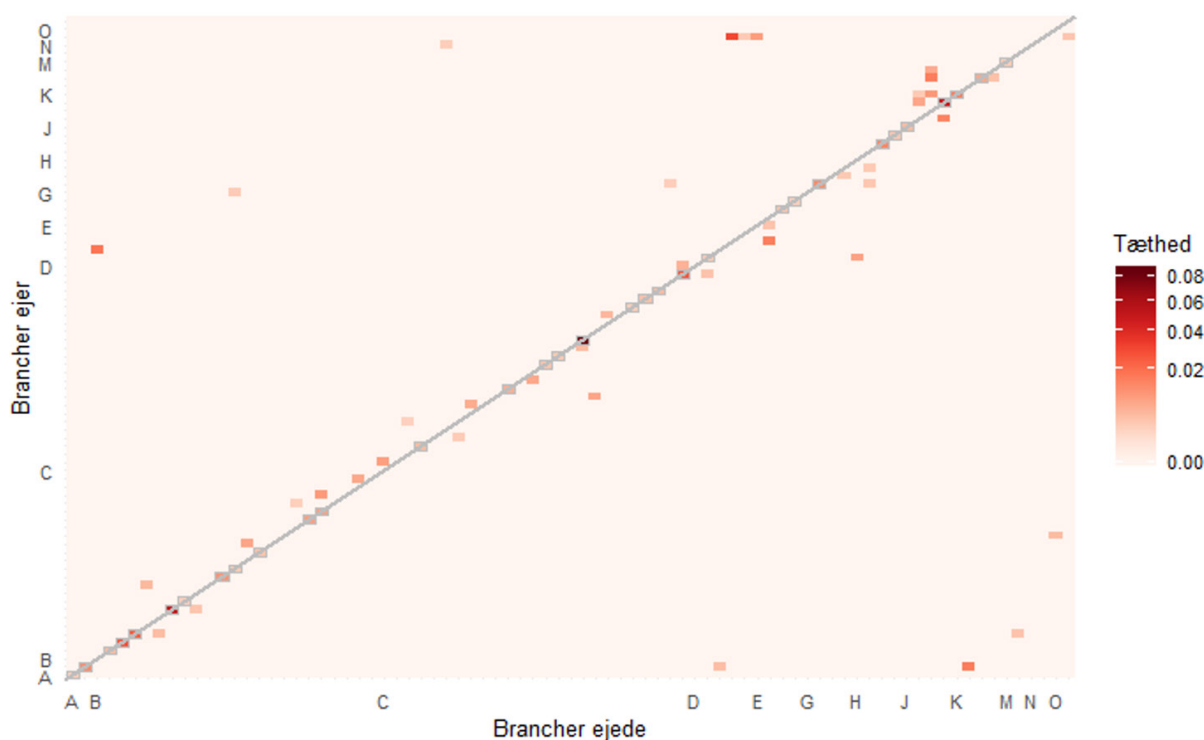
$$TP_{ii} = \frac{n_{ii}}{m_i \cdot (m_i - 1)}$$

Tæthedsparemeteren kan antage værdier mellem 0 og 1, hvor 0 betyder at der ikke er ejerskabsrelationer mellem to brancher eller inden for den samme branche, mens en tæthedsparemeter på 1 betyder at alle virksomheder i en branche har ejerskabsrelationer til alle virksomheder i en anden (eller samme) branche.

Tæthedsparemeter for forskellige branchekombinationer er vist i figur 8, hvor branchekoderne er angivet på både x- og y-aksen, og hvor hvert punkt/felt angiver tæthedsparemeteren for en given branchekombination. Alle felter, som ligger på 45° linjen markerer tæthedsparemeteren for ejerskabsrelationer inden for den samme branche, dvs. horisontalt krydsejerskab. Alle felter som ligger ved siden af 45° linjen markerer tæthedsparemeteren mellem brancherne på hhv. x- og y-aksen, dvs. en indikator for hvor tætte ejerskabsrelationer de to brancher har til hinanden. Farven indikerer tæthedsniveauet, dvs. jo mørkere farve, desto større tæthedsparemeter og desto stærkere er krydsejerskabet mellem to brancher eller inden for den samme branche.

Generelt ses det, at omfanget af krydsejerskab er størst inden for brancher med horisontalt krydsejerskab, jf. figur 8. Samtidig ses det, at krydsejerskab mellem brancher i figuren ligger tæt på 45° linjen, hvilket afspejler, at branchekoderne i Nationalregnskabet ligger i nærheden af hinanden. Der er en tendens til, at branchekoder, der ligger tæt på hinanden også ligner hinanden mere end brancher, hvor branchekoderne ligger længere væk fra hinanden. Dette skyldes, at brancher med branchekoder tæt på hinanden oftere producerer produkter med samme karakteristika eller at deres produkter oftere indgår i et kunde-/leverandørforhold til hinanden. Fx ligger branchekoderne for "produktion af el", "transmission af el og "distribution af el" ved siden af hinanden.

Figur 8 Tæthedsparemeter for branchekombinationer

Note: De angivne sektorkoder angiver A=Landbrug, skovbrug og fiskeri; B=Råstofudvinding; C=Industri; D=Energiforsyning; E=Vandforsyning og renovation; G=Handel; H=Transport; J=Forlag, tv og radio; K=Finansiering og forsikring; M=Rådgivning mv.; N=Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service; O=Offentlig administration, forsvar og politi;

Anm. Figuren indeholder alle tætheds kombinationer for alle de brancher, der har en tæthedsparameter > 0,25 med minimum en anden branche

Det er derimod relativt sjældent, at brancher, der ligger langt fra hinanden, målt ved den 6-cifrede branchenomenklatur DB07, har en høj tæthedsparameter, jf. figur 8. Det er bekræftet empirisk ved en log-lineær model, at det med høj sandsynlighed ikke er tilfældigt, hvilke ejerskabsrelationer der er mellem brancher. Resultaterne tyder på, at krydsejerskab på tværs af brancher indeholder et strategisk element, hvor eksempelvis det at have ejerskab i virksomheder, der producerer input til en anden virksomhed i samme værdikæde, spiller en rolle.

De direkte ejerskabsrelationer mellem de 10 mest ejende brancher og de 10 mest ejede brancher er vist i figur 9. Relationer vist med en fuldt optrukket linje går fra venstre mod højre, dvs. at branchen længst til venstre har ejerskab i branchen mod højre. Modsat er relationer med en stiplede linje relationer gående fra højre til venstre, dvs. at branchen længst mod højre har ejerandele i branchen længst til venstre.

Som i mange andre lande er disse vertikale ejerskabsrelationer domineret af brancher inden for finansiering, forsikring og ejendomme. Denne dominans afspejler dels, at det er store sektorer, men også at brancherne i usædvanlig høj grad har ejerskabsrelationer til finansielle og ikke-finansielle holdingselskaber.

Sammenfatning

I denne artikel er omfanget af krydsejerskab i Danmark beskrevet på baggrund af en omfattende database, som beskriver ejerskabsstrukturer for 651.000 virksomheder. I mange danske brancher har krydsejerskab stort set ingen betydning, men der er nogle brancher, hvor graden af krydsejerskab kombineret med graden af branchekoncentration har et omfang, som kan påvirke konkurrencen på markedet.

Det er særligt brancher inden for handel, industri og energiforsyning, at krydsejerskabsgraden har væsentlig indflydelse på branchekoncentrationen.

Figur 9. Ejerskabsrelationer mellem de 10 mest ejende brancher og de 10 mest ejede brancher

